

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3080/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Ítéltábla Gf.V.40.004/2022/4/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó betéti társaság jogi képviselője (dr. Csillag Gusztáv ügyvéd) alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Pécsi Ítéltábla Gf.V.40.004/2022/4/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó (az alapügy alperese) beltagja és kültagja (az alapügy felperese) házasságát a Kaposvári Járásbíróság 2010. június 24-én kelt ítéletével felbontotta. A felperes 2014. október 2-án kelt levéllel tájékoztatta az indítványozót, hogy a tagsági jogviszonyát három hónapos felmondási idővel megszünteti. Ezt követően az indítványozó postára adott 49 000 Ft-ot, mely megfelelt a betéti társaság alapításakor a felperesi jogelőd által befizetett tagi betétnek. A kilépő kültag és az indítványozó, illetve annak beltagja az elszámolás tekintetében nem tudott megegyezni, ezért a felperes keresetet terjesztett elő, s kérte az indítványozót a vagyoni hozzájárulásával arányos rész, 10 000 000 Ft, és annak késedelmi kamata megfizetésére kötelezni.
- [4] Az alperes a keresetlevél kézbesítését követően elsődlegesen érdemi ellenkérelmet megelőző hatásköri kifogást terjesztett elő arra hivatkozva, hogy a felperesi üzletrész a házastársi közös vagyon része, s ezért a felperes által indított per nem cégjogi, hanem házastársi közös vagyont megosztó, közös tulajdont megszüntető per. Az indítványozó ekkor jelezte, hogy a felperessel szemben elszámolási igénye van. Érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a felperessel szemben különböző ténybeli alapon több egynemű és lejárt követelése van. Ezek között szerepelt egy 5 800 000 Ft-os tétel is, amelyet állítása szerint a felperes a betéti társaság számlájáról 2007. június 26-án felvett, s azzal nem számolt el.
- [5] Az elsőfokú bíróság a beszerzett könyvszakértői vélemény alapján az indítványozó által beszámítani kért összegeket is értékelve megállapította, hogy a felperes jutója 10 173 343 Ft. A kereseti kérelem korlátjára tekintettel azonban csak tízmillió forint és járulékai megfizetésére kötelezte az alperest a 2021. december 22-én kelt ítéletével. Az 5 800 000 Ft összegű ellenkövetelés tekintetében a bíróság rögzítette, hogy a betéti társaság könyvelése tartalmazza ezt az összeget, az a könyvszakértői vélemény elkészítése során figyelembe vételre került, ismételt elszámolására nincs lehetőség a felperes terhére.
- [6] Az indítványozó fellebbezésében többek között vitatta a könyvszakértő véleményét, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, a vagyoni részesedés számításának módját, a felperest megillető hányadrész értékét. Kifogásolta, hogy a bíróság egyes tételeket tévesen számolt el, s az 5 800 000 Ft összegű igényét figyelmen kívül hagyta.
- [7] A másodfokú bíróság 2022. március 3-án hozott döntésével egy számítási hibát kijavítva a marasztalási összeget 8 584 445 Ft-ra csökkentette, mert az elsőfokú bíróság az indítványozó javára elszámolt összegeket a társaság tőkéjének értékéből, s nem a felperest megillető hányadrész értékéből vonta le. A másodfokú döntés egyebekben egyetértett az elsőfokú bíróság okfejtésével. Mindemellett megállapította, hogy az elsőfokú bíróság három tétel esetében nem észlelte az alperesi beszámítási kifogás elkésztését. E tekintetben azonban a felperes fellebbezést nem terjesztett elő, ezért e jogszabálysértést a másodfokú bíróság nem vizsgálta.

- [8] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott és hiánypótlást követően egységes szerkezetbe foglalt panaszában az indítványozó azt állította, hogy az 5 800 000 Ft összegű beszámítási kifogása nem került elbírálásra, s ezért a jogerős döntés sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1), (7) bekezdését, valamint a 28. cikkét.
- [9] Az indítványozó szerint azért sértült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljárásból való joga, mert a jogerős bírói döntés a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 147/A. § (1) bekezdésének téves értelmezése miatt, elkésztésre hivatkozva nem bírálta el érdemben a beszámítási kifogását. A hivatkozott rendelkezést az egyes törvényeknek a bíróságok hatékony működését és a bírósági eljárások gyorsítását szolgáló módosításáról szóló 2010. évi CLXXXIII. törvény illesztette be a Pp.-be. A módosító törvény címéből kitűnik, hogy a cél a bírósági eljárások gyorsítása volt. Az indítványozó állítása szerint a beszámítási igényét mind a hatásköri kifogásában, mind az érdemi ellenkérelmében, vagyis már az első tárgyalás megelőzően előterjesztette. Nézete szerint nem lehet azt elkésztettnek tekinteni, hiszen nem „elkésve”, hanem „elsietve”, már az első tárgyalás előtt előterjesztette, összhangban a bírósági eljárás gyorsítására irányuló törvényi céllal. A bíróság téves jogértelmezése ekképpen sérti az Alaptörvény 28. cikkét is és egyben *contra legem* jogalkalmazásnak minősül.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljárásból való jog részét képező indokolt döntéshez való joga azért sértült, mert a bíróság nem adott számot arról, hogy miért nem tekintette a hatásköri kifogását majd az érdemi ellenkérelmét olyan nyilatkozatnak, amelyben a beszámítási kifogását megfogalmazta. A jogorvoslatból való jog sérelmét az indítványozó abban látja, hogy az alaptörvény-ellenes jogalkalmazás miatt a beszámítási igénye a jogorvoslat során érdemi elbírálás nélkül maradt.
- [11] Az állított jogsérelmekkel kapcsolatban az indítványozó utalt az Alkotmánybíróság 3295/2019. (XI.18.) AB végzésére és a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatra.
- [12] A felvetett kérdések alapvető alkotmányjogi jelentőségét az indítványozó abban látja, hogy a figyelmen kívül hagyott tétel a kamatokkal együtt a terhére megállapított marasztalási összeg 85 %-t teszi ki.
- [13] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján megvizsgálta, hogy megfelel-e az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [14] 4.1. Az indítványozó jogi személy a panasz benyújtására jogosult [Abtv. 51. § (1) bekezdése]. Az indítványozó a Kúria döntése ellen az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. A bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban alperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [15] 4.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény 28. cikke {3013/2019. (I. 7.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az Alaptörvény XXIV. cikke a közigazgatási hatósági eljárás, és nem a bírósági eljárások vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a bírósági eljárás tisztességével összefüggésben a XXIV. cikkre nem alapítható alkotmányjogi panasz {3364/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [14]}. Tartalmuk szerint azonban az e helyütt megfogalmazott érvek az Alaptörvény XXVIII. (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárásból való jog keretei között értékelhetők [Lásd hasonlóan 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [18]].
- [16] 4.3. A továbbiakban vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy a kérelem mennyiben felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozói jogosultságot megalapozza; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést; az Alaptörvény sérlni vélt rendelkezéseit; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [17] Az indítvány szerint a felhívott alaptörvényi rendelkezésekkel kapcsolatos sérelmek mindegyikének lényegi eleme, hogy a jogerős döntés nem bírálta el az indítványozó 5 800 000 Ft összegű beszámítási kifogását, mert azt elkésztettnek tekintette. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá.

- [18] Egyrészt az elsőfokú döntésből egyértelműen kiderül, hogy a könyvszakértői vélemény, melyen az ítélet alapult, az indítványozó által hiányolt tételt figyelembe vette. Az ítélet kifejezetten rögzíti, hogy az előbbiekre tekintettel az összeg „ismételt elszámolására nincs lehetőség a felperes terhére” (Indokolás [43]). Másrészt a másodfokú döntés beszámítási kifogással kapcsolatos, indítványozó által vitatott okfejtése nem az 5 800 000 Ft-tal kapcsolatban állapította meg az elkészttséget, hanem másik három tétel vonatkozásában. Ráadásul – fellebbezés hiányában – ezek tekintetében is mellőzte az azokból, az indítványozóra nézve hátrányos következmények levonását.
- [19] Az előbb írtak alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó által előadott érvek alapján nem állapítható meg összefüggés a támadott bírói döntés, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése között. Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály, illetve bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés {3167/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [13]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]; 3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [20] 5. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelménynek, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1380/2022.

